

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
з навчальної дисципліни „КООПЕРАТИВНЕ ПРАВО”
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1: Кооперація та її взаємовідносини з державою

Питання для обговорення

1. Поняття кооперації та її мета.
2. Міжнародні принципи кооперації.
3. Форми і методи взаємовідносин держави і кооперації.
4. Функції і компетенція державних органів у взаємовідносинах з кооперативами, їх об'єднаннями та створеними ними підприємствами і організаціями.

Питання самостійного вивчення

1. Кооперативні цінності.
2. Кооперативні системи в Україні.
3. Законодавчі засади взаємовідносин держави і кооперації.
4. Відповідальність держави за шкоду, заподіяну кооперативам, їх об'єднанням внаслідок втручання державних органів у їхню діяльність.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Які значення має термін «кооперація»?
 - 1.2. Які тенденції характеризують розвиток кооперативного законодавства у світі в XIX столітті?
 - 1.3. Якими рисами позначене правове регулювання кооперативних відносин у самодержавній Росії?
 - 1.4. За якими етапами відбувався розвиток кооперативного законодавства в радянській Україні доби нової економічної політики?
 - 1.5. Чи існували кооперація і кооперативне право в СРСР 30-80-х років?
 - 1.6. Охарактеризуйте правові форми взаємовідносин держави і кооперації.
 - 1.7. У яких випадках виникає необхідність у застосуванні правових норм (правозастосовчій діяльності)?
 - 1.8. Дайте коротку характеристику методів взаємовідносин держави і кооперації.
 - 1.9. Які основні принципи взаємовідносин держави і кооперації закріплено у чинних законах України про кооперацію?
 - 1.10. Яку роль відіграє законодавство у взаємовідносинах держави і кооперації?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Знайти в основній використаній та рекомендованій літературі для поглибленого вивчення курсу декілька визначень поняття «кооперація» і вписати їх до таблиці 1.2 за зразком:

Таблиця 1.2

Автор, джерело	Сутність поняття
Довідник інструктора організаційно-кооперативної роботи / Центральна спілка споживчих товариств «Укоопспілка». – К.: Ком'пютерпрес, 2007. – С.147.	Кооперація – у достатньо розвинутій і доступній формі це сукупність організаційно оформлених добровільних об'єднань взаємодопомоги громадян, створених для досягнення спільної мети у різних галузях господарської діяльності. Згадані об'єднання є первинною ланкою, первинними елементами кооперації і називаються вони кооперативами або кооперативними товариствами.

4.2. Користуючись джерелами зі списку джерел, основної використаної і рекомендованої для поглибленого вивчення курсу літератури, інтернет-ресурсів, письмово встановити чи відповідають *прписи ст. 2 Закону України «Про споживчу кооперацію», ст. 3 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», ст.2. Закону України «Про кредитні спілки», ст. 4 Закону України «Про кооперацію»* стандартам, проголошеним Міжнародним кооперативним альянсом у Декларації про кооперативну ідентичність, передбаченим у його Статуті, що є додатковою гарантією дотримання закріплених у нормативно-правових актах з питань кооперації *основних принципів діяльності споживчої кооперації, основних принципів діяльності кредитних спілок, а також основних принципів забезпечення функціонування кооперації* в цілому.

4.3. Користуючись нормативно-правовими актами, заповнити таблицю «Функції і компетенція державних органів у взаємовідносинах з кооперативами» за зразком:

Функції і компетенція державних органів у взаємовідносинах з кооперативами

Назва органу державної влади	Законодавчий акт, який закріплює повноваження відповідного державного органу	Функції і компетенція державного органу у взаємовідносинах з кооперативами
Верховна Рада України	Конституція України від 28 червня 1996 р.	Прийняття законів про кооперацію

4.4. Скласти схему, яка б відображала взаємозв'язки між поняттями «кооперація», «громадянське суспільство», «держава», «законодавство», і письмово прокоментувати її.

5. Розв'язати тести:

5.1. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про кооперацію» кооперація це:

- а) організована колективна діяльність, яка здійснюється групою людей;
- б) взаємодопомога в будь-якій організованій формі;
- в) форма соціального захисту малозабезпечених громадян;
- г) система кооперативних організацій, створених з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб своїх членів.

5.2. Статут Харківського споживчого товариства, яке вважається першим споживчим кооперативом в Україні, було затверджено в:

- а) 1852 році;
- б) 1866 році;
- в) 1873 році;
- г) 1895 році.

5.3. «Положення про заклади дрібного кредиту», яке запроваджувало новий тип організацій – кредитні товариства, урядом Російської імперії було видане в:

- а) 1866 році;
- б) 1895 році;
- в) 1902 році;
- г) 1917 році.

5.4. «Нормальний статут споживчих товариств» був затверджений в Російській імперії в:

- а) 1866 році;
- б) 1897 році;
- в) 1902 році;
- г) 1917 році.

5.5. 20 березня 1917 року Тимчасовий уряд Росії видав універсальний кооперативний закон під назвою:

- а) «Положення про заклади дрібного кредиту»;
 - б) «Положення про кооперативні товариства та їх спілки»;
 - в) «Положення про артільні товариства»;
 - г) «Про кооперацію».
- 5.6. Декрет РНК УСРР «Про споживчу кооперацію», розроблений на засадах нової економічної політики, було видано в:
- а) 1919 році;
 - б) 1921 році;
 - в) 1922 році;
 - г) 1924 році.
- 5.7. Закон СРСР «Про кооперацію в СРСР» було прийнято Верховною Радою СРСР у:
- а) 1927 році;
 - б) 1935 році;
 - в) 1966 році;
 - г) 1988 році.
- 5.8. Держава за зобов'язаннями кооперативних організацій:
- а) відповідає в усіх випадках;
 - б) не відповідає;
 - в) відповідає лише тоді, коли ці зобов'язання виникли не з правопорушень;
 - г) відповідає лише перед зарубіжними кредиторами.
- 5.9. Кооперативні організації за зобов'язаннями держави:
- а) відповідають лише коштами резервного фонду;
 - б) не відповідають;
 - в) відповідають лише тоді, коли одержували кредит з державних коштів;
 - г) відповідають лише в умовах війни і надзвичайного стану.
- 5.10. Збитки, завдані кооперативній організації внаслідок виконання рішень органів державної влади, органів місцевого самоврядування або їх посадових осіб, відшкодуванню:
- а) не підлягають;
 - б) підлягають у встановленому порядку;
 - в) підлягають лише в разі, коли їх завдано злочинним шляхом;
 - г) підлягають, якщо кооператив є неприбутковим.

Тема 2. Загальна характеристика кооперативного права

Питання для обговорення

1. Поняття і предмет кооперативного права.
2. Методи регулювання в кооперативному праві.
3. Кооперативні правовідносини, їхній зміст і види.
4. Суб'єкти кооперативних правовідносин.
5. Джерела кооперативного права та їхні види. Закони про кооперацію.

Питання самостійного вивчення:

1. Система кооперативного права.
2. Місце кооперативного права в системі національного права.
3. Принципи кооперативного права.
4. Виникнення, зміна і припинення кооперативних правовідносин.
5. Конституційні засади кооперативного права.
6. Підзаконні нормативні акти про кооперацію.
7. Внутрішньокооперативні нормативні акти. Статут кооперативу.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Які значення має термін «кооперативне право»?
 - 1.2. Яке коло суспільних відносин складає предмет кооперативного права?
 - 1.3. Які методи використовуються для правового регулювання кооперативних відносин?
 - 1.4. Назвіть основний метод правового регулювання кооперативних відносин і обґрунтуйте свою думку.
 - 1.5. Яке місце займає кооперативне право в системі права України?
 - 1.6. На яких принципах будується правове регулювання кооперативних відносин?
 - 1.7. Яку структуру мають кооперативні правовідносини?
 - 1.8. Яку структуру має система джерел кооперативного права?
 - 1.9. Назвіть спеціальні закони про кооперацію.
 - 1.10. Які нормативні акти називають примірними?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Письмово перелічити і охарактеризувати види суспільних відносин, які складають предмет кооперативного права.
 - 4.2. Письмово порівняти міжнародні кооперативні принципи з кооперативними принципами, які закріплені в Законі України «Про кооперацію».
 - 4.3. Розробити структурно-логічну схему «Класифікація джерел кооперативного права».
 - 4.4. Доповнити схему

Кооперативне право – це:

Складова частина системи права	Наука	Навчальна дисципліна
Сукупність правових норм, якими закріплюються принципи, форми, умови і порядок створення і функціонування кооперативів, їх об'єднань, регулюються кооперативні відносини, відносини кооперативної власності і взаємовідносини кооперативних організацій із державою.		

5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Позначаючи терміном «кооперативне право» систему кооперативно-правових норм, мають на увазі:
 - а) навчальну дисципліну;
 - б) галузь науки;
 - в) галузь законодавства;
 - г) складову частину системи права.
 - 5.2. Характерною особливістю внутрішнькооперативних відносин, які належать до предмета регулювання кооперативного права, є те, що вони:
 - а) завжди мають майновий зміст;

- б) засновані на членстві в організації;
 - в) виникають лише між фізичними особами й кооперативом;
 - г) завжди мають виробничий характер.
- 5.3. Як «юридичну особу, утворену фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування» український законодавець визначив поняття:
- а) кооперативного об'єднання;
 - б) виробничого кооперативу;
 - в) кооперативу будь-якого типу й виду;
 - г) споживчого товариства.
- 5.4. Органічне поєднання державного і внутрішньокооперативного регулювання діяльності кооперативів та їх об'єднань є одним із:
- а) принципів кооперативного права;
 - б) міжнародних принципів кооперації за версією Міжнародного кооперативного альянсу;
 - в) міжнародних принципів кооперації за версією Міжнародної організації праці;
 - г) принципів, визначених рочдельськими кооператорами в 1844 р..
- 5.5. Закон України «Про кооперацію» було прийнято в:
- а) 1992 році;
 - б) 1997 році;
 - в) 2001 році;
 - г) 2003 році.
- 5.6. В Україні сьогодні діють кооперативні закони:
- а) універсальний і спеціальні;
 - б) тільки універсальний;
 - в) тільки спеціальні;
 - г) кооперативний кодекс.
- 5.7. Безпосередньо про кооперативи є згадка в:
- а) Конституції України;
 - б) Цивільному кодексі України;
 - в) Комерційному кодексі України;
 - г) Кооперативному кодексі України.
- 5.8. Право громадян на об'єднання закріплено Конституцією України в статті:
- а) 15;
 - б) 36;
 - в) 41;
 - г) 66.
- 5.9. Внутрішньокооперативні нормативні акти видають:
- а) органи державної виконавчої влади за місцем знаходження кооперативу;
 - б) спеціальні державні органи управління кооперацією;
 - в) органи місцевого самоврядування за місцем знаходження кооперативу;
 - г) органи управління кооперативних організацій.
- 5.10. Указ «Про заходи щодо розвитку кооперативного руху та посилення його ролі в реформуванні економіки України на ринкових засадах» було видано в:
- а) 1993 році;
 - б) 1996 році;
 - в) 2000 році;
 - г) 2003 році.

Тема 3. Правовий статус кооперативів, їх об'єднань і створених ними підприємств (організацій)

Семінарське заняття 1

Питання для обговорення

1. Поняття правового статусу та правосуб'єктності кооперативу. Установчі документи кооперативу.
2. Поняття і види об'єднань кооперативів, їхній правовий статус.
3. Правовий статус підприємств та організацій, створених кооперативами та їх об'єднаннями.
4. Судовий, адміністративний і нотаріальний захист прав та законних інтересів кооперативних організацій.

Семінарське заняття 2

Питання для обговорення

1. Кооперативні організації як суб'єкти юридичної відповідальності.
2. Поняття, підстави і форми господарсько-правової відповідальності кооперативних організацій.
3. Судовий, адміністративний і нотаріальний захист прав та законних інтересів кооперативних організацій.

Питання самостійного вивчення:

1. Поняття правового статусу і правового становища.
2. Законодавство України, що регламентує правовий статус кооперативних організацій.
3. Державна реєстрація кооперативу. Отримання документів дозвільного характеру.
4. Поняття, підстави та форми припинення кооперативу, порядок його здійснення.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Дайте визначення поняття «правовий статус кооперативу».
 - 1.2. Що розуміють під правосуб'єктністю кооперативу?
 - 1.3. У чому полягає відмінність між правоздатністю та дієздатністю особи?
 - 1.4. Як співвідносяться поняття «правовий статус» і «правове становище»?
 - 1.5. Які загальні ознаки характеризують кооператив як юридичну особу?
 - 1.6. Кооперативи яких видів належать до непідприємницьких товариств?
 - 1.7. Які кооперативи вважаються суб'єктами підприємницької діяльності?
 - 1.8. Охарактеризуйте особливості правового статусу кредитної спілки?
 - 1.9. Назвіть і охарактеризуйте установчі документи кооперативу.
 - 1.10. У чому полягає принципова відмінність правового статусу кооперативного об'єднання від правового статусу кооперативу?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Письмово обґрунтувати відмінність між поняттями «правовий статус» та «правове становище» кооперативу.
 - 4.2. Скласти схему, яка б відображала взаємозв'язки між поняттями «правосуб'єктність», «правоздатність», «дієздатність», «деліктоздатність», «угодоздатність», «правовий статус», і письмово прокоментувати її.
 - 4.3. Користуючись Законом України «Про кооперацію» (ст. 8 і ст. 33), письмово порівняти зміст статутів кооперативу і кооперативного об'єднання (переліків їх обов'язкових положень).
 - 4.4. Скласти класифікаційну схему видів підприємств, які можуть бути створені кооперативами та їх об'єднаннями, використовуючи при цьому якомога більше класифікаційних ознак (критеріїв).
5. Розв'язати тести:

- 5.1. Правовий статус кооперативу – це:
- а) нормативний акт, в якому закріплюються права та обов'язки кооперативу;
 - б) система встановлених нормативно-правовими актами прав і обов'язків кооперативу;
 - в) відображений у документах фінансовий стан кооперативу;
 - г) рейтинг кооперативу як господарської організації.
- 5.2. Кооператив:
- а) не несе відповідальності за зобов'язаннями своїх членів;
 - б) несе відповідальність за всіма зобов'язаннями своїх членів;
 - в) несе відповідальність лише за господарськими зобов'язаннями своїх членів;
 - г) несе відповідальність лише за фінансовими зобов'язаннями своїх членів.
- 5.3. Кооператив відповідає за своїми зобов'язаннями:
- а) лише в межах коштів пайового фонду;
 - б) всім належним йому майном;
 - в) лише в межах коштів резервного фонду;
 - г) в межах коштів пайового і резервного фондів.
- 5.4. Цивільна правоздатність кооперативу виникає з моменту:
- а) прийняття засновниками кооперативу рішення про його створення;
 - б) державної реєстрації кооперативу;
 - в) затвердження зборами засновників статуту кооперативу;
 - г) відкриття кооперативом рахунку в банку.
- 5.5. Цивільна правоздатність кооперативу припиняється:
- а) з моменту фактичного припинення господарської діяльності кооперативу;
 - б) з наступного дня після встановлення кредитором неплатоспроможності кооперативу;
 - в) з моменту накладення арешту на майно кооперативу;
 - г) з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про його припинення.
- 5.6. Для заснування кооперативу необхідне волевиявлення як мінімум:
- а) двох осіб;
 - б) трьох осіб;
 - в) десяти осіб;
 - г) тридцяти осіб.
- 5.7. За ознакою організаційно-правової форми Цивільний кодекс України відносить кооперативи до:
- а) установ;
 - б) товариств;
 - в) громадських організацій;
 - г) господарських товариств.
- 5.8. Правоздатність кооперативу є:
- а) необмеженою;
 - б) спеціальною (статутною);
 - в) загальною;
 - г) універсальною.
- 5.9. Здатність кооперативу своїми діями набувати цивільних прав і створювати для себе цивільні обов'язки – це:
- а) правоздатність кооперативу;
 - б) дієздатність кооперативу;
 - в) правовий статус кооперативу;
 - г) правове становище кооперативу.
- 5.10. Згідно із Законом України «Про кооперацію», кооперативне об'єднання засновується з метою:
- а) створення сприятливих умов для діяльності кооперативів, що входять до його складу;
 - б) одержання прибутку;

- в) ведення господарської діяльності;
- г) здійснення законотворчої діяльності в галузі кооперативного права.

Тема 4. Право членства в кооперативі

Питання для обговорення

1. Поняття та юридичне значення права членства в кооперативі. Характерні риси (принципи) суб'єктивного права кооперативного членства.
2. Фізичні та юридичні особи як члени кооперативу. Асоційовані члени кооперативу.
3. Умови і порядок вступу до кооперативу.
4. Права та обов'язки членів кооперативу.
5. Підстави та правові наслідки припинення членства в кооперативі.

Питання самостійного вивчення:

1. Правовий статус засновників кооперативу.
2. Юридичні гарантії реалізації права членства в кооперативі.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Яку роль відіграє право кооперативного членства у правовому регулюванні кооперативних відносин?
 - 1.2. Дайте визначення поняття «право кооперативного членства» (в об'єктивному значенні).
 - 1.3. Охарактеризуйте основні риси суб'єктивного права кооперативного членства.
 - 1.4. Які вікові обмеження встановлено законодавством для набуття членства у кооперативі?
 - 1.5. Які вимоги висуває законодавство до осіб, які бажають набути членство в кредитній спілці?
 - 1.6. У якому порядку відбувається прийняття у члени кооперативу?
 - 1.7. Назвіть основні права та обов'язки члена кооперативу і поясніть взаємозв'язки між ними.
 - 1.8. Чим характеризується статус асоційованого члена кооперативу?
 - 1.9. З яких підстав припиняється членство особи в кооперативі?
 - 1.10. У чому полягають правові наслідки припинення членства особи в кооперативі?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:
 - 4.1. Розв'язати ситуаційне завдання:

Під час проведення загальних зборів членів обслуговуючого кооперативу виявилось, що правління кооперативу прийняло до складу членів фермера, який вже є членом іншого обслуговуючого кооперативу, подібного за цілями і видами діяльності.

Якими повинні бути дії загальних зборів членів кооперативу?

- 4.2. Вказати письмово особливі умови набуття членства у кооперативах різних типів і видів (виробничих, обслуговуючих, споживчих, кредитних).
- 4.3. Користуючись Законом України «Про кооперацію», скласти порівняльну таблицю «Права та обов'язки членів та асоційованих членів кооперативу»:

Права та обов'язки членів та асоційованих членів кооперативу

<i>Права та обов'язки членів кооперативу</i>	<i>Права та обов'язки асоційованих членів кооперативу</i>

- 4.4. Письмово пояснити яким є визначений Примірним статутом споживчого товариства, затвердженим XVIII (позачерговим) з'їздом споживчої кооперації України від 19 грудня

2000 р. (зі змінами і доповненнями) порядок вступу і виходу зі споживчого товариства асоційованого члена, його права та обов'язки, розміри вступного і обов'язкового пайових внесків та виплат на них, а також участь асоційованого члена в господарській та іншій діяльності споживчого товариства.

5. Розв'язати тести:

5.1. Право кооперативного членства в об'єктивному аспекті – це:

- а) правоздатність члена кооперативу;
- б) сукупність правових норм, що становлять окремий інститут кооперативного права;
- в) правовий статус члена кооперативу;
- г) забезпечена нормами права можливість конкретної особи вступити до кооперативу і вийти з нього та здійснювати членські правомочності.

5.2. Право кооперативного членства в суб'єктивному аспекті – це:

- а) приписи законів про кооперацію, що регулюють членські відносини;
- б) сукупність правових норм, що становлять окремий інститут кооперативного права;
- в) деліктоздатність члена кооперативу;
- г) забезпечена нормами права можливість конкретної особи вступити до кооперативу і вийти з нього та здійснювати членські правомочності.

5.3. За загальним правилом, закріпленим у Законі України «Про кооперацію», членом кооперативу може бути фізична особа, яка досягла віку:

- а) 14 років;
- б) 16 років;
- в) 18 років;
- г) 21 року.

5.4. Асоційований член кооперативу вносить при вступі в кооператив:

- а) вступний внесок;
- б) обов'язковий пай;
- в) додатковий пай;
- г) добровільне пожертвування.

5.5. Згідно із Законом України «Про кооперацію» асоційований член кооперативу має право голосу:

- а) вирішального;
- б) дорадчого;
- в) пріоритетного;
- г) пропорційне кількості внесених паїв.

5.6. При виході з кооперативу особа має право одержати:

- а) передбачену статутом кількість акцій;
- б) пай;
- в) сплачені нею членські внески;
- г) вступний внесок.

5.7. Право вносити пропозиції щодо поліпшення роботи кооперативу й усунення недоліків у роботі його органів управління мають:

- а) лише члени ревізійної комісії;
- б) лише посадові особи правоохоронних органів держави;
- в) лише члени спостережної ради;
- г) всі члени кооперативу.

5.8. Право звертатися до органів управління та органів контролю за діяльністю кооперативу, посадових осіб кооперативу із запитами, пов'язаними з членством у кооперативі, діяльністю кооперативу та його посадових осіб, одержувати письмові відповіді на свої запити мають:

- а) лише члени ревізійної комісії;
- б) лише посадові особи правоохоронних органів держави;
- в) лише члени спостережної ради;
- г) всі члени кооперативу.

5.9. При ліквідації кооперативу переважне порівняно з іншими членами кооперативу право на одержання паю мають:

- а) особи, які вносили додаткові паї;
- б) члени правління кооперативу;
- в) асоційовані члени кооперативу;
- г) юридичні особи – члени кооперативу.

5.10. У разі реорганізації кооперативу членство в ньому:

- а) зберігається;
- б) трансформується;
- в) припиняється;
- г) призупиняється.

Тема 5. Право кооперативного самоврядування

Питання для обговорення

1. Поняття та зміст права кооперативного самоврядування.
2. Загальні збори членів кооперативу як вищий орган кооперативного самоврядування, їх повноваження, порядок скликання і прийняття рішень.
3. Правління і голова кооперативу як виконавчо-розпорядчі органи кооперативного самоврядування. Виконавчий директор (виконавча дирекція) кооперативу.
4. Контрольно-ревізійні органи в кооперативі. Спостережна рада кооперативу.

Питання самостійного вивчення:

1. Збори уповноважених.
2. Правове регулювання утворення та функціонування органів самоврядування об'єднань кооперативів.
3. Правові засади самоврядування трудових колективів кооперативних підприємств.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Поясніть, що розуміють під кооперативним самоврядуванням і в чому полягає його значення для кооперації?
 - 1.2. Дайте визначення поняття «право кооперативного самоврядування» (в об'єктивному значенні)?
 - 1.3. Охарактеризуйте компетенцію, порядок скликання і проведення загальних зборів членів кооперативу?
 - 1.4. За яких умов скликаються збори уповноважених кооперативу і які повноваження вони мають?
 - 1.5. Які виконавчо-розпорядчі органи існують у кооперативах?
 - 1.6. У чому полягає відмінність правового статусу голови кооперативу та виконавчого директора кооперативу?
 - 1.7. Як формується та які повноваження має правління кооперативу?
 - 1.8. Які контрольно-ревізійні органи існують у кооперативах?
 - 1.9. Як формується та які функції виконує спостережна рада кооперативу?
 - 1.10. Охарактеризуйте правовий статус ревізійної комісії (ревізора) кооперативу?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:
 - 4.1. На підставі статей 15-18 Закону України «Про кооперацію» розробити структурно-логічну схему «Система органів управління кооперативу».
 - 4.2. Розробити порядок («сценарій») проведення звітно-виборчих загальних зборів членів кооперативу.
 - 4.3. Письмово порівняти правовий статус голови кооперативу і виконавчого директора кооперативу.

4.4. Користуючись чинними законами України про кооперацію, заповнити таблицю «Функції і компетенція органів самоврядування кооперативу»:

Функції і компетенція органів самоврядування кооперативу

Назва органу самоврядування	Законодавчий акт, який закріплює повноваження органу	Функції і компетенція органу кооперативного самоврядування

5. Розв'язати тести:

- 5.1. Кожний член кооперативу користується на загальних зборах кооперативу правом:
- а) на один голос;
 - б) на кількість голосів, що пропорційна кількості внесених паїв;
 - в) на кількість голосів, що пропорційна членському стажу;
 - г) не більше ніж на три голоси.
- 5.2. Право голосу на загальних зборах кооперативу:
- а) не може бути передане іншим особам;
 - б) може бути передане тільки членам правління;
 - в) може бути передане тільки голові кооперативу;
 - г) може бути передане лише тоді, коли член кооперативу не може взяти участь у зборах з поважних причин, підтверджених документально.
- 5.3. Вищим органом самоврядування в кооперативі є:
- а) голова кооперативу, обраний загальними зборами;
 - б) правління кооперативу;
 - в) контрольно-ревізійна комісія;
 - г) загальні збори кооперативу.
- 5.4. Правління не обирається в кооперативі, до складу якого входить менше ніж:
- а) 5 членів;
 - б) 10 членів;
 - в) 30 членів;
 - г) 50 членів.
- 5.5. Члени правління та голова кооперативу обираються загальними зборами членів кооперативу на строк, визначений статутом, але не більше ніж на:
- а) один рік;
 - б) три роки;
 - в) п'ять років;
 - г) сім років.
- 5.6. Виконавчого директора кооперативу:
- а) обирають загальні збори кооперативу;
 - б) призначає правління кооперативу;
 - в) обирають збори уповноважених кооперативу;
 - г) призначає ревізійна комісія кооперативу.
- 5.7. Спостережна рада може утворюватися в кооперативі, в якому кількість членів перевищує:
- а) 10 осіб;
 - б) 30 осіб;
 - в) 50 осіб;
 - г) 100 осіб.
- 5.8. Ревізійна комісія не обирається і її функції виконує ревізор у кооперативі, до складу якого входить менше ніж:
- а) 5 членів;

- б) 10 членів;
- в) 30 членів;
- г) 50 членів.

5.9. Згідно із Законом України «Про кооперацію» чергові загальні збори членів кооперативу скликаються не рідше одного разу:

- а) на місяць;
- б) на квартал;
- в) на рік;
- г) на три роки.

5.10. Позачергові загальні збори членів кооперативу скликаються на вимогу:

- а) будь-якого члена;
- б) не менше чверті його членів;
- в) не менше третини його членів;
- г) не менше половини його членів.

Тема 6. Правове регулювання відносин власності в кооперації

Питання для обговорення

1. Поняття та законодавче закріплення права кооперативної власності.
2. Структура правовідносин кооперативної власності. Правомочності власника.
3. Джерела і порядок формування майна кооперативу.
4. Вступні, членські, цільові внески, паї, додаткові паї.
5. Майнові фонди кооперативу та об'єднання кооперативів, їх структура і правовий режим.

Питання самостійного вивчення:

1. Місце кооперативної власності в системі форм власності в Україні.
2. Майнові права та обов'язки підприємств (організацій), створених кооперативами та їх об'єднаннями.
3. Правова охорона і правовий захист кооперативної власності.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Що розуміють під правом власності в об'єктивному та суб'єктивному аспектах?
 - 1.2. Яке місце посідає кооперативна власність в системі форм власності України?
 - 1.3. Яку структуру мають правовідносини кооперативної власності?
 - 1.4. Наведіть перелік суб'єктів права власності в кооперації.
 - 1.5. З яких правомочностей складається зміст права власності?
 - 1.6. Дайте визначення поняття «право господарського відання».
 - 1.7. Що розуміють під правовим режимом майна кооперативу?
 - 1.8. З яких джерел формується майно кооперативу?
 - 1.9. Які види внесків у майно кооперативу передбачені законом?
 - 1.10. Назвіть і охарактеризуйте майнові фонди, які формує кооператив для забезпечення своєї статутної діяльності.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Виконати завдання:
 - 4.1. Письмово пояснити як співвідносяться поняття «право власності на майно» і «правовий режим майна».
 - 4.2. Письмово порівняти правовий режим майна, яке належить кооперативному підприємству на праві власності та праві господарського відання.

4.3. Користуючись дефініціями, вміщеними у Законі України «Про кооперацію», вказати специфічні ознаки кожного з видів внесків у майно кооперативної організації (пай, додатковий пай, вступний внесок, членський внесок, цільовий внесок).

4.4. Письмово пояснити як відбувається перерозподіл між суб'єктами права власності – юридичними особами (споживчими товариствами, споживспілками) і громадянами – пайовиками споживчих товариств прав на пай (частку) в майні споживчих товариств і споживспілок відповідно до Програми завершення розмежування і закріплення власності в споживчій кооперації України (Укоопспілки).

5. Розв'язати тести:

5.1. Право власності в об'єктивному аспекті – це:

а) сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження майном;

б) сукупність фізичних і юридичних осіб, які мають право на майно;

в) сукупність повноважень власника щодо володіння, користування і розпорядження майном;

г) сукупність майнових об'єктів, з приводу яких виникають відносини власності.

5.2. Згідно з Цивільним кодексом України власність кооперативів та їх об'єднань за своєю формою належить до права власності:

а) приватної;

б) колективної;

в) комунальної;

г) державної.

5.3. Згідно з Господарським кодексом України кооперативні підприємства належать до підприємств:

а) приватних;

б) колективної власності;

в) комунальних;

г) державних.

5.4. Право володіння – це юридично забезпечена можливість:

а) експлуатувати майно;

б) фактично тримати майно у себе;

в) здобувати з майна його корисні властивості;

г) визначати юридичну і фактичну долю майна.

5.5. Право користування – це юридично забезпечена можливість:

а) продавати й дарувати майно;

б) фактично тримати майно у себе;

в) здобувати з майна його корисні властивості;

г) визначати юридичну і фактичну долю майна.

5.6. Право розпорядження – це юридично забезпечена можливість:

а) експлуатувати майно;

б) фактично тримати майно у себе;

в) здобувати з майна його корисні властивості;

г) визначати юридичну і фактичну долю майна.

5.7. Згідно із Законом України «Про кооперацію» майновий поворотний внесок члена кооперативу у створення та розвиток кооперативу, який здійснюється шляхом передачі кооперативу майна, в тому числі грошей, майнових прав, а також земельної ділянки – це:

а) пай;

б) додатковий пай;

в) вступний внесок;

г) членський внесок.

5.8. Згідно із Законом України «Про кооперацію» грошовий неповоротний внесок, який періодично сплачується членом кооперативного об'єднання для забезпечення поточної діяльності об'єднання – це:

- а) пай;
- б) додатковий пай;
- в) вступний внесок;
- г) членський внесок.

5.9. Згідно із Законом України «Про кооперацію» майно кооперативу, що формується за рахунок вступних внесків та відрахувань від доходу кооперативу, становить:

- а) пайовий фонд;
- б) неподільний фонд;
- в) резервний фонд;
- г) спеціальний фонд.

5.10. Речове право суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником, з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника – це:

- а) право власності;
- б) право господарського відання;
- в) право оперативного управління;
- г) право оренди.

Тема 7. Правове регулювання господарської діяльності кооперативних організацій

Семінарське заняття 1

Питання для обговорення

1. Поняття кооперативної діяльності, її організаційно-правові форми, види і напрями.
2. Основні засади правового регулювання господарської діяльності кооперативних організацій.
3. Правове регулювання розрахункових операцій кооперативних організацій.

Семінарське заняття 2

Питання для обговорення

1. Види зовнішньоекономічної діяльності кооперативів та їх об'єднань.
2. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності кооперативних організацій.
3. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
4. Зовнішньоекономічний договір (контракт).
5. Особливості розгляду та вирішення зовнішньоекономічних спорів.

Питання самостійного вивчення:

1. Правове регулювання кооперативної торгівлі.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Наведіть і розтлумачте законодавче визначення поняття «господарська діяльність».
 - 1.2. Що слід розуміти під кооперативною діяльністю?
 - 1.3. У яких організаційно-правових формах може здійснюватися кооперативна діяльність?
 - 1.4. Подайте класифікацію кооперативів за типами і напрямками діяльності.
 - 1.5. Назвіть основні засади правового регулювання господарської діяльності, встановлені Господарським кодексом України.
 - 1.6. Охарактеризуйте зміст економічних засад діяльності кооперативів, встановлених законодавством про кооперацію.
 - 1.7. На яких засадах кооперативні організації здійснюють зовнішньо-економічну діяльність?

- 1.8. У чому полягає відмінність між тарифним і нетарифним регулюванням державою зовнішньоекономічної діяльності?
- 1.9. Охарактеризуйте форму, зміст і процедуру укладення зовнішньо-економічного договору (контракту).
- 1.10. У яких формах здійснюють розрахунки кооперативні організації?
2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:

4.1. Письмово пояснити як співвідносяться поняття «господарська діяльність» і «кооперативна діяльність».

4.2. Письмово визначити тип а) садово-городнього, б) гаражного, в) торговельно-закупівельного, г) транспортного, д) освітнього кооперативу (за зразком визначення типу житлово-будівельного кооперативу, наведеного у Листі Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва від 23.02.2007 р. № 1352 «Щодо діяльності різних видів кооперативів»).

4.3. Письмово пояснити яким є визначений «Положенням про порядок участі членів, асоційованих членів споживчого товариства (з числа фізичних осіб) у його господарській діяльності (придбання товарів в об'єктах роздрібної торгівлі споживчої кооперації України)», затвердженим постановою п'ятих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання 21 листопада 2007 р., порядок участі членів, асоційованих членів споживчого товариства у його господарській діяльності.

4.4. Заповнити таблицю «Господарська діяльність обслуговуючих кооперативів»:

Господарська діяльність обслуговуючих кооперативів

<i>Вид обслуговуючого кооперативу</i>	<i>Мета і види діяльності кооперативу</i>

5. Розв'язати тести:

5.1. У Законі України «Про кооперацію» кооперативи відповідно до завдань та характеру їх діяльності поділяються на типи:

- а) сільськогосподарські;
- б) обслуговуючі;
- в) кредитні;
- г) житлові.

5.2. Згідно з Цивільним кодексом України, організація, що створена шляхом об'єднання осіб (учасників), які мають право участі у цій організації – це:

- а) установа;
- б) товариство;
- в) підприємство);
- г) територіальна громада.

5.3. Діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність – це, згідно із законодавчим визначенням:

- а) підприємницька діяльність;
- б) господарська діяльність;
- в) комерційна діяльність;
- г) фінансова діяльність.

5.4. Зовнішньоекономічний договір (контракт) укладається у:

- а) письмовій формі;
- б) усній формі;
- в) конклюдентній формі;

- г) у будь-якій формі за вибором сторін контракту.
- 5.5. Через застосування різних видів мита, які справляються при перетинанні товаром митного кордону, здійснюється державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності:
- а) тарифне;
 - б) нетарифне;
 - в) договірне;
 - г) локальне.
- 5.6. Регулювання, яке полягає у кількісних або інших обмеженнях експорту та імпорту окремих видів товарів, називається:
- а) тарифним;
 - б) нетарифним;
 - в) договірним;
 - г) компенсаційним.
- 5.7. Рішення про застосування режиму ліцензування експорту (імпорту) товарів, у тому числі встановлення квот, приймається:
- а) Президентом України;
 - б) Кабінетом Міністрів України;
 - в) Міністерством фінансів України;
 - г) Національним банком України.
- 5.8. Правовий режим, за якого іноземні суб'єкти господарської діяльності мають обсяг прав, преференцій та пільг щодо мита, податків і зборів, якими користується та/або буде користуватися іноземний суб'єкт будь-якої іншої держави, якій надано такий режим – це:
- а) національний режим;
 - б) режим найбільшого сприяння;
 - в) індивідуальний режим;
 - г) особливий режим.
- 5.9. Форма безготівкових розрахунків, за якої банк зобов'язується за дорученням платника за рахунок грошових коштів, що розміщені на його рахунку у цьому банку, переказати певну грошову суму на рахунок визначеної платником особи (одержувача) у цьому чи в іншому банку у строк, встановлений законом або банківськими правилами, називається:
- а) векселем;
 - б) платіжним дорученням;
 - в) інкасовим дорученням;
 - г) переказом.
- 5.10. Форма безготівкових розрахунків, за якої банк (банк-емітент) за дорученням клієнта здійснює за рахунок клієнта дії щодо одержання від платника платежу та (або) акцепту платежу, називається:
- а) векселем;
 - б) платіжним дорученням;
 - в) інкасовим дорученням;
 - г) переказом.

Тема 8. Правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій

Семінарське заняття 1

Питання для обговорення

1. Поняття та класифікація договорів. Ознаки і види господарських договорів.
2. Зміст і форма договору.
3. Порядок укладання, зміни та припинення договорів. Підстави та наслідки визнання договорів недійсними та укладеними.

4. Виконання договірних зобов'язань. Способи забезпечення належного виконання договірних зобов'язань.

Семінарське заняття 2

Питання для обговорення

1. Договірні відносини кооперативних організацій у сфері господарсько-торговельної діяльності (роздрібна купівля-продаж, поставка, контракція сільськогосподарської продукції, майновий найм (оренда), лізинг).
2. Договірні відносини кооперативних організацій у сфері виконання робіт і надання послуг (підряд, перевезення, доручення, комісія, схов, страхування).
3. Правове регулювання кредитних відносин кооперативних організацій (позика, кредит, банківський вклад).

Питання самостійного вивчення:

1. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань.
2. Договори про спільну діяльність кооперативних організацій.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Назвіть сфери застосування договорів у діяльності кооперативів та кооперативних об'єднань.
 - 1.2. Як співвідносяться поняття «договір» і «правочин»?
 - 1.3. У чому полягає відмінність між цивільно-правовими та господарськими договорами?
 - 1.4. Додержання яких законодавчих вимог є необхідним для чинності (дійсності) договору?
 - 1.5. У якій формі можуть вчинятися договори за участю кооперативних організацій?
 - 1.6. Які умови становлять зміст договору?
 - 1.7. З якого моменту договори вважаються укладеними?
 - 1.8. У чому полягає процедура укладення господарського договору?
 - 1.9. Які засоби (заходи) забезпечення виконання зобов'язань передбачені законодавством?
 - 1.10. На які типи (групи) поділяють цивільно-правові (господарські) договори?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:
 - 4.1. Письмово пояснити як співвідносяться поняття «односторонній правочин» і «односторонній договір».
 - 4.2. Письмово порівняти договір поставки і договір роздрібної купівлі-продажу.
 - 4.3. Розв'язати ситуаційне завдання:

Підприємство споживчої кооперації уклало договір купівлі-продажу належного йому на праві господарського відання складського приміщення, яке вже понад три роки не використовувалося за призначенням через відсутність господарської потреби. Згоди засновників підприємства на відчуження об'єкта нерухомості одержано не було.

Дайте правову оцінку ситуації.
 - 4.4. Письмово встановити відмінності між установчим договором кооперативного об'єднання, укладеним згідно зі ст 32 Закону України «Про кооперацію», і договором простого товариства (ст. 1132 ЦК України).
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Як дію особи, що спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків, український законодавець визначив:
 - а) зобов'язання;
 - б) правочин;
 - в) договір;
 - г) правопорушення.
 - 5.2. Як домовленість двох або більше сторін, що спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків, український законодавець визначив:

- а) зобов'язання;
- б) правочин;
- в) договір;
- г) угоду.

5.3. З моменту одержання особою, яка направила пропозицію укласти договір, відповіді про прийняття цієї пропозиції, вважаються укладеними договори:

- а) реальні;
- б) консенсуальні;
- в) усні;
- г) письмові.

5.4. З моменту передання певного майна або вчинення певної дії, передбаченої законодавством, вважаються укладеними договори:

- а) реальні;
- б) консенсуальні;
- в) усні;
- г) письмові.

5.5. Договір, в якому одна сторона – підприємець взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться, називається:

- а) одностороннім;
- б) публічним;
- в) реальним;
- г) консенсуальним.

5.6. Договір позики належить до договорів про:

- а) передачу майна у власність;
- б) передачу майна у тимчасове користування;
- в) виконання робіт;
- г) надання послуг.

5.7. Договір, за яким продавець, що здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати у встановлений строк (строки) товар у власність покупця для використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму, називається договором:

- а) купівлі-продажу;
- б) поставки;
- в) контрактації;
- г) лізингу.

5.8. Договір, за яким виробник сільськогосподарської продукції зобов'язується виробити визначену договором сільськогосподарську продукцію і передати її у власність заготівельникові або визначеному ним одержувачеві, а заготівельник зобов'язується прийняти цю продукцію та оплатити її за встановленими цінами відповідно до умов договору, називається договором:

- а) купівлі-продажу;
- б) поставки;
- в) контрактації;
- г) лізингу.

5.9. Договір, за яким одна сторона передає у власність другій стороні грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а друга сторона зобов'язується повернути першій стороні таку ж суму грошових коштів або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості, називається договором:

- а) оренди;
- б) майнового найму;

- в) позики;
 - г) позички.
- 5.10. Договір, за яким одна сторона зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу, називається договором:
- а) підряду;
 - б) доручення;
 - в) контрактації;
 - г) лізингу.

МОДУЛЬ II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 9. Правове регулювання виробничої кооперації

Питання для обговорення

1. Поняття виробничого кооперативу та особливості його юридичної природи.
2. Членство у виробничому кооперативі.
3. Управління виробничим кооперативом.
4. Господарська діяльність виробничого кооперативу.
5. Майно виробничого кооперативу.
6. Майнова відповідальність виробничого кооперативу. Відповідальність членів виробничого кооперативу за зобов'язаннями кооперативу.

Питання самостійного вивчення:

1. Законодавство про виробничі кооперативи.
2. Припинення виробничого кооперативу.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Наведіть і порівняйте законодавчі визначення поняття «виробничий кооператив» (за Законом України «Про кооперацію» і ГК України).
 - 1.2. Чим зумовлене віднесення законодавцем виробничих кооперативів до підприємницьких товариств?
 - 1.3. Який специфічний обов'язок мають члени виробничого кооперативу?
 - 1.4. Які види діяльності можуть здійснювати виробничі кооперативи?
 - 1.5. Які умови членства у виробничому кооперативі встановлені законодавством?
 - 1.6. Чи можуть члени виробничого кооперативу передавати як пайовий внесок право користування належною їм земельною ділянкою?
 - 1.7. Чи можуть передаватися до неподільного фонду виробничого кооперативу земельні ділянки?
 - 1.8. У якому розмірі відповідають за зобов'язаннями виробничого кооперативу його члени згідно з ГК України?
 - 1.9. За рішенням якого органу виробничий кооператив може бути реорганізований у підприємства інших форм господарювання?
 - 1.10. Ким призначається ліквідаційна комісія у разі ліквідації виробничого кооперативу?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:
 - 4.1. На підставі Господарського кодексу України та Закону України «Про господарські товариства» письмово встановити спільні і відмінні риси виробничого кооперативу і товариства з обмеженою відповідальністю.
 - 4.2. Розв'язати ситуаційне завдання:

До складу виробничого кооперативу «Будівельник» після смерті члена, який був власником найбільшої кількості додаткових паїв, було прийнято його 14-річного спадкоємця. Правління кооперативу мотивувало прийняте рішення тим, що вилучення з пайового фонду кооперативу майна померлого призвело б до фінансової неспроможності кооперативу.

Оцініть правомірність ситуації.

4.3. Письмово довести, що доход як фінансовий результат діяльності виробничого кооперативу є джерелом задоволення його власних потреб. Описати порядок формування та порядок використання доходу виробничого кооперативу.

4.4. Письмово порівняти правову природу виробничого кооперативу і споживчого товариства, яке, крім іншого, здійснює виробництво продукції певного виду.

5. Розв'язати тести:

5.1. Законодавець визначив як «кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб для спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку»:

- а) кредитну спілку;
- б) виробничий кооператив;
- в) споживче товариство;
- г) обслуговуючий кооператив.

5.2. У Господарському кодексі України найбільше статей присвячено:

- а) споживчим кооперативам;
- б) виробничим кооперативам;
- в) сільськогосподарським кооперативам;
- г) кредитним спілкам.

5.3. Припинення трудової участі в діяльності кооперативу є підставою виключення з:

- а) споживчого кооперативу;
- б) обслуговуючого кооперативу;
- в) виробничого кооперативу;
- г) кредитної спілки.

5.4. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» було прийнято в:

- а) 1992 році;
- б) 1997 році;
- в) 2001 році;
- г) 2003 році.

5.5. Державна реєстрація виробничого кооперативу здійснюється в порядку, передбаченому для державної реєстрації:

- а) громадських організацій;
- б) суб'єктів підприємництва;
- в) державних органів;
- г) фінансових установ.

5.6. Зміни та доповнення до статуту виробничого кооперативу вносяться:

- а) органом державної влади, який здійснює державну реєстрацію кооперативу;
- б) загальними зборами членів;
- в) правлінням кооперативу;
- г) головою кооперативу.

5.7. Тільки фізичні особи можуть бути членами:

- а) сервісного кооперативу;
- б) виробничого кооперативу;
- в) обслуговуючого кооперативу;
- г) споживчого кооперативу.

5.8. Питання про входження виробничого кооперативу до об'єднання кооперативів вирішується:

- а) загальними зборами членів кооперативу;

- б) правлінням кооперативу;
 - в) головою кооперативу;
 - г) місцевою державною адміністрацією.
- 5.9. Правління сільськогосподарського виробничого кооперативу обирається на строк, що не перевищує:
- а) 2 років;
 - б) 3 років;
 - в) 5 років;
 - г) 7 років.
- 5.10. У разі входження сільськогосподарського виробничого кооперативу до складу кооперативного об'єднання право кооперативу на землю:
- а) переходить до кооперативного об'єднання;
 - б) призупиняється до виходу кооперативу з об'єднання;
 - в) переходить до місцевої ради (сільської чи селищної), на території якої діє кооператив;
 - г) зберігається у кооперативу.

Тема 10. Правове регулювання обслуговуючої кооперації

Семінарське заняття

Питання для обговорення

1. Поняття обслуговуючого кооперативу, мета його діяльності.
2. Види обслуговуючих кооперативів.
3. Пайові внески та кооперативні виплати в обслуговуючому кооперативі.
4. Державна підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Питання самостійного вивчення:

1. Законодавство про обслуговуючі кооперативи.
2. Особливості членства в обслуговуючому кооперативі.
3. Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, принципи їх діяльності.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Наведіть законодавче визначення поняття «обслуговуючий кооператив».
 - 1.2. Згідно з Цивільним кодексом України обслуговуючі кооперативи належать до підприємницьких чи непідприємницьких товариств?
 - 1.3. На які види поділяються обслуговуючі кооперативи?
 - 1.4. Хто може бути членом обслуговуючого кооперативу?
 - 1.5. Чи може бути особа одночасно членом декількох обслуговуючих кооперативів?
 - 1.6. У чому полягає головна особливість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів?
 - 1.7. У яких обсягах обслуговуючий кооператив може надавати послуги особам, як не є членами цього кооперативу?
 - 1.8. Які види діяльності можуть здійснювати сервісні кооперативи?
 - 1.9. Чи можуть обслуговуючі кооперативи надавати послуги за цінами і тарифами, що встановлюються окремо для членів кооперативу та інших осіб?
 - 1.10. Якими законодавчими актами регулюється діяльність обслуговуючих кооперативів?
 2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:
- 4.1. Письмово пояснити яку роль відіграють кооперативні виплати в реалізації цілей обслуговуючого кооперативу і забезпеченні його статусу як неприбуткової організації.

4.2. Письмово порівняти цілі і напрями діяльності різних видів обслуговуючого кооперативу.

4.3. Розв'язати ситуаційне завдання:

Приватний підприємець К. звернувся зі скаргою до правління постачального кооперативу «Нива», в якій зазначив, що продавець магазину-складу, який належить кооперативу, відпустив йому товар за ціною, вищою за ту, за якою у присутності К. той самий товар було реалізовано іншим покупцем. Продавець пояснив, що інші покупці, на відміну від скаржника, є членами цього кооперативу.

Оцініть правомірність ситуації.

4.4. Письмово порівняти правову природу постачального кооперативу і споживчого товариства.

5. Розв'язати тести:

5.1. Розміри вступного та обов'язкового пайового внесків членів обслуговуючого кооперативу визначаються рішенням:

- а) загальних зборів членів кооперативу;
- б) правління кооперативу;
- в) спостережної ради кооперативу;
- г) голови кооперативу.

5.2. Чисельність членів обслуговуючого сільськогосподарського кооперативу не може бути меншою ніж:

- а) три особи;
- б) п'ять осіб;
- в) десять осіб;
- г) тридцять осіб.

5.3. Законодавець визначив як «кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам з метою провадження їх господарської діяльності»:

- а) кредитну спілку;
- б) виробничий кооператив;
- в) споживче товариство;
- г) обслуговуючий кооператив.

5.4. Обслуговуючі кооперативи за Цивільним кодексом України належать до:

- а) недержавних установ;
- б) підприємницьких товариств;
- в) господарських товариств;
- г) непідприємницьких товариств.

5.5. Кооперативи, які здійснюють технологічні, транспортні, меліоративні, ремонтні, будівельні, еколого-відновні роботи, здійснюють ветеринарне обслуговування тварин і племінну роботу, займаються телефонізацією, газифікацією, електрифікацією в сільській місцевості, надають медичні, побутові, санаторно-курортні, науково-консультаційні послуги, послуги з уведення бухгалтерського обліку, аудиту та інше, називаються:

- а) постачальними;
- б) збутово-переробними;
- в) сервісними;
- г) заготівельно-закупівельними.

5.6. Постачальні, збутові, переробні й сервісні кооперативи є видами:

- а) кредитних кооперативів;
- б) обслуговуючих кооперативів;
- в) споживчих кооперативів;
- г) виробничих кооперативів.

5.7. За Законом України «Про кооперацію» обслуговуючі кооперативи надають послуги іншим особам (не членам кооперативу) в обсягах, що не перевищують від загального

обороту кооперативу:

- а) 10 відсотків;
- б) 20 відсотків;
- в) 30 відсотків;
- г) 50 відсотків.

5.8. Члени сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу відповідають за зобов'язаннями кооперативу:

- а) у межах пайового і вступного внесків;
- б) у повному розмірі;
- в) пропорційно до розміру доходів, особисто одержаних у кооперативі за попередній рік;
- г) у межах пайового майнового внеску.

5.9. У разі смерті члена обслуговуючого кооперативу його пай:

- а) успадковується згідно з Цивільним кодексом України;
- б) залишається в кооперативі;
- в) переходить у власність кооперативного об'єднання;
- г) переходить у власність територіальної громади, на території якої мешкав померлий.

5.10. Фізичні та юридичні особи можуть бути членами кількох обслуговуючих кооперативів, різних за:

- а) територіальним розташуванням;
- б) напрямом діяльності;
- в) складом членів;
- г) рівнем доходів.

Тема 11. Правове регулювання споживчої кооперації

Питання для обговорення

1. Поняття споживчої кооперації та споживчого кооперативу (товариства).
2. Правове регулювання організаційно-управлінських відносин у системі споживчої кооперації.
3. Правове регулювання відносин власності у системі споживчої кооперації.
4. Види і напрями діяльності споживчих кооперативів (товариств), їх об'єднань і створених ними підприємств та організацій.
5. Житловий кооператив як об'єднання споживачів.

Питання самостійного вивчення:

1. Законодавство про споживчу кооперацію.
2. Програма завершення розмежування і закріплення власності в споживчій кооперації України (Укоопспілки).
3. Кооперативи по задоволенню потреб у гаражах, дачних і садових ділянках.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Наведіть законодавче визначення поняття «споживчий кооператив».
 - 1.2. Згідно з Цивільним кодексом України споживчі кооперативи належать до підприємницьких чи непідприємницьких товариств?
 - 1.3. Які види діяльності здійснюють споживчі кооперативи?
 - 1.4. Хто може бути членом споживчого кооперативу?
 - 1.5. Які органи кооперативного самоврядування дільничного рівня існують в системі Укоопспілки?
 - 1.6. Охарактеризуйте основні етапи трансформації відносин власності у споживчій кооперації України.
 - 1.7. Які повноваження надає законодавство спілкам споживчих товариств?

- 1.8. Назвіть і охарактеризуйте вищий орган управління спілки споживчих товариств.
 1.9. Яку роль у системі споживчої кооперації України відіграють примірні договори?
 1.10. Якими законодавчими актами регулюється діяльність споживчих кооперативів?

2. Скласти термінологічний словник до теми.
 3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
 4. Виконати завдання:

4.1. Письмово обґрунтувати належність споживчих кооперативів до товариств непідприємницького типу.

4.2. Розв'язати ситуаційне завдання:

Голова Д-ї районної державної адміністрації своїм розпорядженням зобов'язав районне споживче товариство розширити асортимент продукції, яка реалізується в магазинах товариства місцевим жителям пенсійного віку за пільговими цінами. Рішення було аргументовано тим, що райдержадміністрація повинна дбати про добробут малозабезпечених верств населення в умовах економічної кризи.

Оцініть правомірність ситуації.

4.3. Користуючись Законом України «Про споживчу кооперацію» і «Примірним статутом споживчого товариства» заповнити таблицю «Права та обов'язки члена споживчого товариства»:

Права та обов'язки члена споживчого товариства

<i>Права члена споживчого товариства</i>	<i>Обов'язки члена споживчого товариства</i>

4.4. На підставі аналізу примірних статутів і примірних договорів, що діють у системі Укоопспілки, письмово пояснити яким чином статутне регулювання відносин у системі споживчої кооперації України поєднується з їх договірним регулюванням.

5. Розв'язати тести:

5.1. Законодавець визначив як «кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг з метою задоволення споживчих потреб його членів»:

- а) кредитну спілку;
 б) виробничий кооператив;
 в) споживче товариство;
 г) обслуговуючий кооператив.

5.2. Частина доходу, що розподіляється за результатами фінансового року між членами споживчого кооперативу пропорційно їх участі в господарській діяльності кооперативу – це:

- а) виплати на паї;
 б) заробітна плата;
 в) кооперативні виплати;
 г) преміальні виплати.

5.3. Закон України «Про споживчу кооперацію» було прийнято в:

- а) 1992 році;
 б) 1997 році;
 в) 2001 році;
 г) 2003 році.

5.4. Примірний статут споживчого товариства затверджується:

- а) Кабінетом Міністрів України;
 б) Міністерством економіки;
 в) Укоопспілкою;
 г) загальними зборами членів споживчого товариства.

5.5. Вищим органом самоврядування в райспоживспілці є:

- а) голова райспоживспілки;

- б) ревізійна комісія райспоживспілки;
 - в) правління райспоживспілки;
 - г) конференція райспоживспілки.
- 5.6. Вищим органом самоврядування облспоживспілки є:
- а) з'їзд облспоживспілки ;
 - б) голова облспоживспілки;
 - в) спостережна рада облспоживспілки;
 - г) контрольно-ревізійне управління.
- 5.7. Вищим органом самоврядування Укоопспілки є:
- а) голова Укоопспілки;
 - б) правління Укоопспілки;
 - в) спостережна рада Укоопспілки;
 - г) з'їзд Укоопспілки.
- 5.8. Який орган має право вносити зміни до статуту кооперативу?
- а) збори Укоопспілки;
 - б) з'їзд облспоживспілки;
 - в) місцева державна адміністрація;
 - г) загальні збори членів кооперативу (товариства).
- 5.9. Згідно з «Примірним засновницьким договором про створення підприємства споживчої кооперації» та «Примірним статутом підприємства споживчої кооперації», затвердженими Радою Укоопспілки, основні засоби належать підприємству споживчої кооперації на праві:
- а) власності;
 - б) господарського відання;
 - в) оперативного управління;
 - г) оренди.
- 5.10. Членами учнівських споживчих товариств, які створюються при загальноосвітніх школах та інших навчальних закладах, можуть бути особи, які досягли віку:
- а) 14 років;
 - б) 15 років;
 - в) 16 років;
 - г) 18 років.

Тема 12. Правове регулювання кредитної кооперації

Питання для обговорення

1. Поняття і юридична природа кредитної спілки.
2. Особливості створення і державної реєстрації кредитних спілок.
3. Система органів самоврядування кредитної спілки, їх повноваження.
4. Майнові фонди кредитної спілки, їх правовий режим.
5. Правовий статус асоціацій кредитних спілок. Об'єднані кредитні спілки.

Питання самостійного вивчення:

1. Законодавство про кредитну кооперацію.
2. Припинення діяльності кредитної спілки.
3. Ліцензування окремих видів діяльності кредитної спілки.
4. Кооперативні банки.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
- 1.1. Наведіть законодавче визначення поняття «кредитна спілка».
- 1.2. Якою є мінімальна кількість засновників кредитної спілки?

- 1.3. Які види діяльності здійснюють кредитні спілки?
- 1.4. Хто може бути членом кредитної спілки?
- 1.5. Які органи кооперативного самоврядування створюються в кредитних спілках в обов'язковому порядку?
- 1.6. Який орган управління представляє інтереси членів кредитної спілки в період між загальними зборами?
- 1.7. Які повноваження надає законодавство саморегульним асоціаціям кредитних спілок?
- 1.8. Чи дозволяє закон кредитній спілці бути засновником, співзасновником або учасником суб'єкта (суб'єктів) підприємницької діяльності?
- 1.9. Який державний орган уповноважений здійснювати регулювання і контроль у сфері кредитної кооперації?
- 1.10. Якими законодавчими актами регулюється діяльність кредитних спілок?

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

4. Виконати завдання:

4.1. Письмово перелічити обмеження, встановлені для кредитних спілок Законом України «Про кредитні спілки», та обґрунтувати їх доцільність.

4.2. Розв'язати ситуаційне завдання:

Член правління кредитної спілки «Добробут» громадянка П-ко, яка працювала у кредитній спілці за безстроковим трудовим договором, погодилася на припинення трудових відносин зі спілкою «за згодою сторін» (скрутне фінансове становище змусило спілку скорочувати штати) за умови, що вона залишиться членом правління кредитної спілки.

Дайте юридичну оцінку ситуації.

4.3. Письмово охарактеризувати відмінність між структурою капіталу кредитної спілки, встановленою Законом України «Про кредитні спілки», та структурою майнових фондів кооперативу, передбаченою Законом України «Про кооперацію».

4.4. Письмово викласти перелік ознак, які б дозволили кваліфікувати певну конкретну кредитну спілку як псевдокооперативну організацію.

5. Розв'язати тести:

5.1. За Законом України «Про кредитні спілки» розмір кредиту, наданого одному члену кредитної спілки, не може перевищувати від капіталу кредитної спілки:

- а) 10 відсотків;
- б) 20 відсотків;
- в) 30 відсотків;
- г) 50 відсотків.

5.2. За Законом України «Про кредитні спілки» зобов'язання кредитної спілки перед одним своїм членом не можуть бути від загальних зобов'язань кредитної спілки більше:

- а) 10 відсотків;
- б) 20 відсотків;
- в) 30 відсотків;
- г) 50 відсотків.

5.3. Закон України «Про кредитні спілки» було прийнято в:

- а) 1992 році;
- б) 1997 році;
- в) 2001 році;
- г) 2003 році.

5.4. Законодавець визначив як неприбуткову організацію, засновану фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових членських внесків:

- а) кредитну спілку;
- б) виробничий кооператив;
- в) споживче товариство;

- г) обслуговуючий кооператив.
- 5.5. Згідно з чинним законодавством, не може бути засновником, співзасновником або учасником суб'єкта (суб'єктів) підприємницької діяльності:
- а) будь-який кооператив;
 - б) споживчий кооператив;
 - в) обслуговуючий кооператив;
 - г) кредитна спілка.
- 5.6. Чисельність засновників (членів) кредитної спілки не може бути менше ніж:
- а) три особи;
 - б) десять осіб;
 - в) п'ятдесят осіб;
 - г) сто осіб.
- 5.7. У разі припинення членства фізичної особи у кредитній спілці пайовий внесок повертається їй не пізніше ніж через:
- а) тиждень;
 - б) місяць;
 - в) квартал;
 - г) рік.
- 5.8. Згідно із Законом України «Про кредитні спілки» членом кредитної спілки може бути особа, яка:
- а) має паспорт;
 - б) не є іноземцем;
 - в) має повну цивільну дієздатність;
 - г) досягла віку 16 років.
- 5.9. Спостережна рада в обов'язковому порядку створюється у:
- а) виробничому кооперативі;
 - б) споживчому кооперативі;
 - в) обслуговуючому кооперативі;
 - г) кредитній спілці.
- 5.10. Загальні збори членів кредитної спілки вважаються правомочними, якщо на них представлено:
- а) 30 відсотків членів;
 - б) 40 відсотків членів;
 - в) 50 відсотків членів;
 - г) 60 відсотків членів.